

A debreceni Megyei Élelmiszerellenőrző és Vizsgáló Intézet (1970-1982)

Gönczy Árpád

Érkezett: 2001. július 28.

Előzmények

A XIX. század utolsó harmadában a mezőgazdasági, ipari kutatások, a termékek, így az élelmiszerek felhasználhatóságának a megállapítása sok kémiai vizsgálatot igényelt. Ezeket kezdetben neves gyógyszerészek, középiskolai és egyetemi kémiatanárok végezték. Az egyre növekvő igények miatt az ő kezdeményezésükre hozták létre különböző szervek (minisztérium, önkormányzatok stb.) a vegykísérleti és vegyvizsgáló állomásokat.

Debrecenben dr. Vedrődi (Schwarczer) Viktor, a m. kir. Gazdasági Tanintézet kémiatanára már 1869-ben megkezdte egy, a mezőgazdasági kutatásokra alkalmas laboratórium felszerelését, amely hivatalosan 1894-től m. kir. Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomás Debrecen néven működött (1). Az Állomás 1896-tól részben a Földművelésügyi Minisztérium utasítására, részben a gazdák, gyárosok, kereskedők és hatóságok felkérésére egyre inkább a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisítatlanságának a vizsgálatával foglalkozott (1895:XLVI.tc.). A második világháború befejezése, a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés szétválása, az élelmiszer-nagyipar kialakulása után az állomás 1950-től debreceni Megyei Minőségvizsgáló Intézet néven folytatta működését (2). Az intézet feladata az élelmiszerelőállítók, szükség szerint a kereskedelem és a vendéglátóhelyek ellenőrzése. Az intézet más, új szakigazgatási intézményekkel (pl. közegészségügyi-járványügyi állomások, kereskedelmi felügyelőségek) is végeztek közös ellenőrzéseket.

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium 1970. január 1-től a megyei, városi minőségvizsgáló intézetek jogutódaként Budapesten, Békéscsabán, Debrecenben, Győrben, Kaposváron, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden, Székesfehérváron és Szombathelyen Megyei (Fővárosi) Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézetet (MÉVI) hozott létre. Ezen időszak után intézet létesül Zalaegerszegen (1970), Salgótarjánban (1971), Szolnokon és Veszprémben (1977), Nyíregyházán és Tatán (1978). Az intézetek és az ott foglalkoztatottak számának, felszereltségének, a személyi, dologi kiadásokra fordítható összeg nagyságának rohamos növekedése és az intézetekben folyó jelentős

hatósági, tudományos, ismeretterjesztő, tájékoztató munka alapján ezt az időszakot joggal lehet a hatósági élelmiszerellenőrzés aranykorának tekinteni.

A debreceni intézet működési feltételei és feladatai

Az intézet működési területe: Hajdú-Bihar és 1978-ig Szabolcs-Szatmár megye. Székhely: Debrecen. Az irányítást, felügyeletet

- központilag a MÉM Termelési és Műszaki Fejlesztési (dr. Szilágyi József), 1975-től az Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai Főosztály (dr. Takó Éva főosztályvezető-helyettes),
- területileg a székhely szerint illetékes Hajdú-Bihar megyei Tanács V.B. elnökhelyettese, illetve a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztály vezetője (dr. Fülöp Imre, 1970-1972; Tóth Imre, 1972; Jakab Tamás, 1973-1982)

látta el.

Egyes gazdasági, pénzügyi, műszaki stb. feladatok irányításával, felügyeletével a minisztérium

- az Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézetek Központi Irodáját, (igazgató: dr. Miklovicz András) és
- a Központi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézetet (igazgató: dr. Kovács József)

illetve 1976-től ezek összevonása után

- a MÉM Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Központot (igazgató: dr. Vajda Ödön)

bízta meg.

Az intézetek közös testülete az Igazgató Tanács, ennek elnöke a MÉM ÉVK mindenkori igazgatója volt. Negyedévente és szükség szerint, általában mindig más-más intézetnél tartottak értekezletet. Az üléseken részt vett

- valamennyi intézet, esetenként az Országos Borminősítő Intézet (OBI),
- a minisztérium és az intézet székhelye szerint illetékes megyei tanács, alkalmanként
- más minisztérium vagy főhatóság pl. Belkereskedelmi Minisztérium, Egészségügyi Minisztérium, Magyar Szabványügyi Hivatal (MSZH), Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB),

- más ellenőrző szervek pl. Állami Kereskedelmi Felügyelőség (ÁKF), Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet (KERMI),
- különböző tudományos intézetek pl. Központi Élelmiszeripari Kutató Intézet (KÉKI), Országos Élelmezés és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI)

vezetője vagy képviselője.

Az értekezleten tárgyalták meg az élelmiszerek, dohánygyártmányok minőségének alakulását, a szükséges intézkedéseket, a minisztérium részére munkacsoportokban kidolgozott javaslatokat, ajánlásokat (pl. ellenőrzési tervek, módszerek, együttműködés más intézményekkel, jogszabálytervezetek véleményezése).

Az intézet a Debrecen Megyei Jogú Városi Tanács V.B. tulajdonában lévő, Tóthfalusi S., ma Dósa nádor tér 2. alatti épület emeleti részét bérelte.

1. ábra: Megyei Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet, Debrecen

A földszinten előbb a Tüdőgondozó Intézet, majd a Hajdú-Bihar megyei Közegészségügyi-Járványügyi Állomás működött.

Az intézet vagyona 3,2 (ebből állóeszköz 1,5) millió forint volt.

A személyi, dologi kiadásokat a minisztérium költségvetésében biztosították és ide folytak be a vizsgálati, szakértői díjakból stb. származó bevételek is. Az igazgatót, igazgatóhelyettest, gazdaságvezetőt a minisztérium egyetértésével, a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács V.B. meghallgatásával a Hajdú-Bihar megyei Tanács V.B. elnökhelyettese, később a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztály vezetője nevezte ki.

Az intézet feladata

- az új, felújított, bővített üzemek működési feltételei meglétének szakhatósági igazolása;
- az üzemek, szükség szerint a kereskedelem, a vendéglátóhelyek ellenőrzése;
- az élelmiszerek, dohánygyártmányok, valamint a Hajdú-Bihar és a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács V.B. megbízása alapján, 1977-től e megbízások nélkül is, az import élelmiszerek, dohánygyártmányok, a friss zöldség, gyümölcs ellenőrzése;
- katasztrófák, háború és béke idején az élelmiszerek, takarmányok, ivóvíz stb. radiológiai, biológiai, vegyi (rbv) ellenőrzése (polgári védelmi feladatok); a Hajdú-Bihar megyei Polgári Védelmi Parancsnokság (törzsparancsnok: dr. Hegedűs Gábor, vegyi-sugárvédelmi főtitizt: Kiss Antal, később Mándi László) irányítása, felügyelete alatt működött a Hajdú-Bihar megyei RBV Felderítő-, Adatszolgáltató- és Ellenőrzőrendszer Parancsnokság, amelynek parancsnoka az intézet mindenkori igazgatója volt;
- felkérésre, megbízásra díj ellenében laboratóriumi vizsgálatok, minősítések, szakvélemény és szaktanácsadás végzése;
- mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből származó minőségi vitákban (búza sütőipari értéke, cukorrépa cukortartalma, termelői tej zsírtartalma, méz, gomba stb.) döntéshozatal;
- a minisztérium, egyes esetekben a Dohányipari Vállalatok Trösztje (DVT), más intézetek tájékoztatása érdekében a dohányiparra vonatkozó országos információk (pl. üzem- és gyártmánykataszter, minőség-alakuláshoz szükséges adatok) gyűjtése, rendszerezése, valamint véleményezés és szaktanácsadás (dohányipari szakosított vagy profil feladatok).

A helyszíni és laboratóriumi vizsgálatok köre

- érzékszervi tulajdonságok (pl. szín, alak, állomány, íz, szag);

- összetételi tulajdonságok (pl. víz-, fehérje-, zsír-, szénhidrát-, konyhasótartalom);
- tömeg (térfogat);
- csomagolás (pl. anyag, mód);
- jelölés (pl. a termék megnevezése, előállítója, mennyisége, fogyaszthatósági, minőségmegőrzési időtartama);
- radiológiai, mikrobiológiai (csak növényi eredetű terméknel), vegyi szennyezettség.

Az ellenőrzést (mintavétel, vizsgálat, minősítés) a mindenkor érvényes Élelmiszer törvény (1958:27.tvr., 1976:IV.tv.), az országos (MSZ) és ágazati (MÉMSZ, BkMSZ) szabványok alapján végezték.

Közös ellenőrzéseket végeztek mindennek előtt

- a Hajdú-Bihar megyei Állategészségügyi Állomással,
- a Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálat (HÁESZ) és a MÉM Élelmiszeripari Higiéniai Ellenőrző Szolgálat (ÉHESZ) megyei kirendeltségeivel,
- a Hajdú-Bihar megyei Növényvédő Állomással (NÖVÁL),
- a Hajdú-Bihar megyei Közegészségügyi és Járványügyi Állomással (KÖJÁL),
- a Hajdú-Bihar megyei Kereskedelmi Felügyelőséggel.

A kereskedelem és a vendéglátóhelyek ellenőrzésére ez utóbbi szerv szakembereivel közösen vagy megbízó levelük felmutatásával került sor. A közös ellenőrzéseken azonban a szervezetek külön-külön intézkedtek.

Ha az élelmiszer nem felelt meg az előírásoknak, de emberi fogyasztásra egészségkárosodás nélkül alkalmasnak bizonyult, akkor az csak csökkent minőségben, mérsékelt áron vagy átdolgozás után, illetve más hatóság szakvéleménye alapján nem élelmiszerként, ipari vagy mezőgazdasági célra (pl. takarmányként) volt forgalomba hozható, illetve felhasználható. Minden más esetben meg kellett semmisíteni.

A minőségi hibáért felelős vezető, dolgozó(k) ellen, a hiba súlyosságától és az előfordulás gyakoriságától függően büntető, szabálysértési, fegyelmi eljárást kezdeményeztek. A vizsgálati költségeket a hibáért felelős vállalatnak kellett megtéríteni.

Az intézet szakemberei a hatósági feladatok mellett rendszeresen részt vettek a nemzetközi, a hazai (országos és helyi) ipari vállalatok, a tudományos és ismeretterjesztő egyesületek:

- a Dohányipari Vállalatok Trösztje (DTV),
- az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottság (EOQ MNB),
- a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) Magyar Nemzeti Bizottság,
- az Országos Dohányipari Szabványosítási Bizottság (MSZ),
- az Ágazati Dohányipari Szabványosítási Bizottság (MÉMSZ),
- a Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság,
- a Fogyasztók Megyei Tanácsa,
- a Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB) Mezőgazdasági Bizottság Kémiai Munkabizottság,
- a Debreceni Agrárintézmények Koordináló Bizottsága,
- a Műszaki- és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) Hajdú-Bihar megyei Szervezete,
- a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) Hajdú-Bihar megyei Szervezete,
- a Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesület (MÉTE) Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete

rendezvényein, ülésein, illetve munkájában.

2. ábra: Kovács L. László

Különösen Kovács L. László területi MÉTE titkársága, elnöksége idején vált lehetővé, hogy

- az intézet szakemberei konferenciákat rendezhessenek, különféle előadásokat tartsanak, külföldi és hazai tanulmányutakon megismerkedhessenek új élelmiszeripari gépekkel, berendezésekkel, eljárásokkal és termékekkel,

– az ipari szakemberek pedig tájékoztatást kaphassanak az élelmiszerek, dohánygyártmányok minőség alakulásáról, a hatósági megállapításokról.

3. Igazgató: Dr. Kaskötő Zoltán (1970-1977)

Igazgatóhelyettes: Gönczy Árpád

Gazdaságvezető: Erdődi Lászlóné

3. ábra: Dr. Kaskötő Zoltán, Gönczy Árpád és Erdődi Lászlóné

Ebben az időszakban a gazdasági-ügyviteli és a hat műszaki osztályon 19-25 fő dolgozott. A műszaki szakemberek 56%-a egyetemet, főiskolát, 44%-a középiskolát végzett. Egy és ugyanaz a szakember végezte a helyszíni (mintavétel, vizsgálat, minősítés) és a laboratóriumi (vizsgálat) ellenőrzést. A kísérletként bevezetett személyi szétválasztás - megfelelő összhang hiányában - nem vált be.

A növényi eredetű élelmiszerek vizsgálatához 1971-ben mintegy másfél millió forint költséggel mikrobiológiai laboratórium kialakítását kezdték meg. A várható túlterhelés miatt szükségessé vált az elektromos hálózat korszerűsítése is. A munkálatokat a korábbi építési hibák megszüntetése, a berendezések késedelmes szállítása stb. miatt csak 1972-ben fejezték be.

A költségvetés 1970-től évi 60-350 ezer forint bevétellel és 1,3-2,4 millió forint kiadással számolt.

A feladatok teljesítését számos körülmény nehezíti pl. szülési szabadság, gyermekgondozási segély, katonai szolgálat, egyetemi, főiskolai tanulmányok, továbbképzések. Sem a jogelőd, sem az akkori intézet dolgozóinak nem voltak ismereteik és gyakorlatuk a dohánygyártmányok (cigaretta, szivar, cigaretta- és pipadohány) vizsgálatával kapcsolatban. Ezért az intézet szinte minden szakembere bekapcsolódott az ismeretek, a gyakorlat megszerzésébe.

A nehézségek ellenére évente 400-600 üzemi, 200-700 kereskedelmi, 20-400 vendéglátóhelyi ellenőrzést végeztek és 3700-5600 (ebből 3000-4000 saját kezdeményezésből vett) mintát vizsgáltak és minősítettek.

A vizsgált minták 8-19%-a nem felelt meg az előírásoknak. Emiatt évente 187-609 figyelmeztetéssel, 18-103 fegyelmi és 19-99 szabálysértési

eljárás kezdeményezésével éltek. A tanácsi szervekkel ellenőrizték a termelői tejeket, a megyei borversenyek számára előzetes laboratóriumi vizsgálatokat végeztek. A Hajdú-Bihar megyei Népi Ellenőrzési Bizottság felkérésére részt vettek „A minőség szabályozás rendszerének fejlesztéséről, a szabályozórendszer hatékonyságának növelésére hozott minisztertanácsi határozat végrehajtásának helyzete” tárgyú vizsgálatban.

A dohányipari szakosított feladatok végrehajtásaként

- tanulmányozták a dohánytermesztésre, a dohánygyártmányok előállítására, forgalmazására, ellenőrzésére vonatkozó hazai és külföldi, nemzetközi jogszabályokat, szabványokat és szakirodalmat;
- részt vettek a DTV és az MSZH hosszú és középtávú szabványosítási terveinek kidolgozásában;
- a Dohánykutató Intézettel (DOKUT) közös tárolási kísérleteket végeztek a dohánygyártmányok minőségmegőrzési időtartamának meghatározására;
- részt vettek a DTU Központi Minőségellenőrző Laboratóriumának (DVT KML) érzékszervi bírálatain;
- vizsgálták a hazai és külföldi dohánygyártmányok érzékszervi, vegyi, mikrobiológiai, radiológiai jellemzőit;
- a minőségi hibák feltárása érdekében a DVT KML-lel (vezető: Gőri István) közös helyszíni ellenőrzéseket végeztek a debreceni, egri, pécsi és sátoraljaújhelyi gyárban, áruelosztókban stb., a vizsgálatokat külön-külön végezték, majd közös álláspontot alakítottak ki;
- országos dohánygyártmány, csomagolóanyag és gépkataszter állítottak össze;
- módszert dolgoztak ki a dohánygyárak, valamint a nagy- és kiskereskedelem ellenőrzésére;
- az intézet szakemberei felkeresték vagy Debrecenbe hívták más intézetek szakembereit tapasztalatcserére.

Megállapították, hogy

- egyes dohánygyárak az előállításnál egészségre ártalmas anyagokat (pl. kurnarin, kályhaezüst-festék) is felhasználtak,
- a külföldi dohányok és így a belőlük készült dohánygyártmányok is a megengedettnél jóval több növényvédő-szermaradékot tartalmaztak,
- a cigarettákban lévő dohány mennyiségét jogszabály nem szabályozta,

- a dohánygyártmányoknak gyakorlatilag nincs egészségkárosító mikrobiológiai szennyezettsége,
- a dohánygyártmányok radiológiai szennyezettsége elenyésző.

A tapasztalatokról tájékoztatták a MÉM és a DVT vezetőit. Javasolták

- a dohánygyártmányok előállítási és forgalmazási feltételeinek jogi szabályozását (Dohány-törvény), amit jelenleg az 1995:XC.tv. tartalmaz,
- a dohánygyártmányok terminológiájának, érzékszervi vizsgálatának és tömegelőírásainak szabványosítását, valamint
- az ipari és hatósági ellenőrzés szakembereinek közös továbbképzését.

Az élelmiszer- és dohánygyártmány-ellenőrzés tapasztalatairól ebben az időszakban 5 közleményben számoltak be. Ezek közül említésre méltó dr. Kántor Dezsőnek és Szentjóni Ottónak a halastavak, természetes vizek jelentősebb halfajainak radioaktív szennyezettségével foglalkozó, az Élelmiszervizsgálati Közlemények-ben megjelent publikációi.

Dr. Kaskötő Zoltán igazgatót betegségére tekintettel 1977 közepén felmentették beosztásából. A dohányipari szakember távozásával rövid időre a dohányvizsgálatok is szüneteltek.

4. Igazgató: Gönczy Árpád (1977-1982)

Igazgatóhelyettes: Dániel Péter

4. ábra: Dániel Péter és Balogh Gyula

Gazdaságvezető: Erdődi Lászlóné, 1979-től Balogh Gyula. Az intézet létszáma 27-29 fő volt. A minisztérium hozzájárulásával 1979-től – az osztályok számának változatlan hagyása mellett – az osztályvezetők számának csökkentésével a korábbinál hatékonyabban működő szervezetet alakítottak ki.

- Gazdálkodási és Igazgatási Osztály

Osztályvezető: Balogh Gyula

Munkatársak: Erdődi Lászlóné, Faragó Jánosné, Pongor Csaba,
Karászy Józsefné, Kónya Gyuláné

- Gabona-, sütő-, cukor-, édes-, ital- és élvezeti cikk-ipari Osztály
Osztályvezető: Dr. Nagy Tiborné
Munkatársak: dr. Szabó Mária, Bottóné Nyári Margit, Hecker Lászlóné,
Nagy László, Papp Margit, Reszegi Csaba, Szikszay Lászlóné,
Tóthné Aranyos Irén
- Hús-, tej-, baromfi-, növényolaj- és tartósítóiipari Osztály
Osztályvezető: Dániel Péter
Munkatársak: Erdész János, Filarszky Imre, Nagy Zsoltné,
Szentjóni Ottóné, Veres Györgyné
- Dohányipari szakosított és különleges feladatokat (mikrobiológiai,
vegyi, radiológiai) ellátó Osztály
Osztályvezető: Dr. Kántor Dezső
Osztályvezető-helyettes: Wittmann János
Munkatársak: Fábry Zoltán, Juhász Endréné, Kémery Tibor,
Perecsényi Erzsébet

A szakemberek 70 %-a legalább öt éve volt az intézet dolgozója, 55 %-a nő, 52 %-a egyetemet, főiskolát, 40 %-a középiskolát végzett. Egy-egy fő angol, orosz, német középfokú nyelvvizsgával rendelkezett.

A Budapesti Műszaki Egyetemen, a MÉM Mérnök- és Vezető továbbképző Intézetnél a műszaki dolgozók több mint 30 %-a vett részt továbbképzésen ebben az időszakban pl. érzékszervi bírálat, minőség-ellenőrzés, élelmiszer-technológia tanfolyamokon. Az intézet vezetője munkavédelmi, a beosztottak igazgatási minimum vizsgát tettek.

A minisztérium az intézetet regionális műszerközponttá jelölte ki. Műszerek hiányában azonban a szakemberek az adott időszakban a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, a Debreceni Agrártudományi Egyetemen, az Atommagkutató Intézetben és más intézményekben gyakoroltak.

A lépcsőház emeleti terének beépítésével, ha nem is tágas, de tárgyalásra alkalmas irodát alakítottak ki az igazgatóhelyettes és a gazdaságvezető részére. A gazdasági-ügyviteli osztály irodája és a mikrobiológiai laboratórium mennyezetén jelentős repedések keletkeztek 1981-ben az Ingatlankezelő Vállalat karbantartási munkáinak elmaradása miatt. Az egyes tartógerendák elkorhadása okozta életveszély elhárítása érdekében a mennyezeteket alá kellett dúcolni. Ez az állandó szennyezőforrás a mikrobiológiai vizsgálatokat lehetetlenné tette. Lakossági bejelentés (zaj) miatt a laboratóriumi elszívó-rendszert is át kellett alakítani.

Az ellenőrzés gyakoriságának és a mintaszám növelése érdekében kombi-típusú személygépkocsit, a biztonság növelése érdekében pedig

robbanásbiztos oldószer-tárolót, a próbafőzésekhez, sütésekhez villanytűzhelyet stb. szereztek be. A kijelző-rendszerek átalakíttatásával nagymértékben nőtt a műszerek leolvasási pontossága.

A jogszabályok és utasítások változásai miatt átdolgozták a szervezeti és működési szabályzatot, a munkaköri leírásokat, a vagyonkezelési, az ügyviteli, a munkaügyi, valamint a tűz- és munkavédelmi szabályzatokat is.

Az igazgató havonta részt vett a Megyei Tanács Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztályának a szakigazgatási intézmények vezetői részére tartott értekezletein. A Megyei, Városi Népi Ellenőrzési Bizottságokkal közösen vizsgálták a tömegélelmezés helyzetét, az export élelmiszerek csomagolásának minőségét, a termelői tejek zsír-tartalmát, a borok minőségét stb.

Az intézet aktívan részt vesz a MÉM ÉVK által szervezett cél-, szintfelmérő- és körvizsgálatain, amelyek részben nem voltak kötelezőek.

A jelentős számú nem megfelelő élelmiszer miatt a bevétel a tervezett négyszázezer forintot is meghaladja. Ugyanakkor a költségvetési kiadások is nőttek, amelyek 2,5-3 (ebből bér 1,3-1,6) millió forintot tettek ki. Ennek oka a létszám jelentős növekedése, a bérfejlesztés, új berendezések, eszközök beszerzése, gyakori meghibásodásuk stb.

Ebben az időszakban évente 500-600 üzemet, 500-800 kereskedelmi egységet és 200-300 vendéglátóhelyet ellenőriztek, 5000-7000 (ezen belül 3400-3800 ún. statisztikai) mintát vettek. Az 1979-1982 közötti időszakban Hajdú-Bihar megyében a kifogásolási arány 11,0-12,8 %. A minőségi hibák megoszlása: érzékszervi tulajdonságok 24-37 %, összetételi tulajdonságok 30-35 %, tömeg(térfogat)hiány 19 %, csomagolási-jelölési hiba 11-22 %. A hatósági intézkedések éves összetétele a következők szerint alakult: figyelmeztetés 405-427, fegyelmi eljárás kezdeményezése 14-149, szabálysértési eljárás kérése 34-265.

A dohányipari szakosított feladatként ismét kezdeményezték a Dohány-törvény megalkotását. A hazai és külföldi dohánygyártmányokról tesztet közöltek a „Nagyító” c. lap 1978. és 1980. évi számában. Az ipari, üzemi és hatósági szakemberek részére értekezletet tartottak 1980-ban.

A Kossuth Lajos Tudományegyetem vegyész-hallgatója, Fernandez Ramon (Kuba), az intézetben készítette el szakdolgozatát. A Kereskedelmi és Vendéglátó Szakközépiskola néhány hallgatója, tanulója gyakorlási lehetőséget kapott az intézet laboratóriumaiban.

Rövid tanulmányúton Gönczy Árpád (Ausztria) és Kántor Dezső (Csehszlovákia) vett részt, két szlovák szakember pedig az intézetben tett látogatást.

A MÉTE és az intézetek 1975-től, kétévente rendezték meg „Az Élelmiszer Minőségellenőrzés Tudományos Konferenciája” témájú rendezvényt. Az intézet szakemberei az időszak alatt összesen tizenhárom előadást tartottak illetve poszttert mutattak be. Ezek tárgya főként mikrobiológiai (Kántor Dezső), radiológiai (Fábry Zoltán), toxikológiai (Juhász Endréné) vizsgálatok és műszeres mérések (Dániel Péter) voltak.

Az intézet dolgozta ki – Dr. Molnár Pál, a MÉM ÉVK igazgatóhelyettesének irányítása mellett – a minőségcsökkenés mértékének meghatározására szolgáló eljárást, amely azután az Élelmiszertörvény végrehajtási rendeletének egyik mellékletét képezte.

A szakemberek ez alatt az öt év alatt 37 tudományos, 31 tájékoztató és 6 ismeretterjesztő előadást tartottak. Ezek többsége szakcikként az Élelmezési Ipar, az Élelmiszervizsgálati Közlemények és a Szabványosítás szakfolyóiratokban jelent meg. A Hajdú-Bihari Napló és a Kelet-Magyarország című napilapok, valamint a Magyar Rádió debreceni és nyíregyházi stúdiója rendszeresen készített riportokat az intézet munkájáról és az élelmiszerellenőrzés aktuális kérdéseiről.

IRODALOM

1. A debreceni Megyei Élelmiszerellenőrzési és Vegyvizsgáló Intézet dokumentumai (1970-1982)

Hajdú-Bihar megyei Levéltár és Hajdú-Bihar megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás Irattára

2. Gönczy Á.: A debreceni Mezőgazdasági Vegykeresleti Állomás (1894-1949) Debreceni Szemle VII. (1999) 1. 80-95.
3. Gönczy Á.: A debreceni Megyei Minőségvizsgáló Intézet (1950-1969) Kézirat